

SAVSAD

Savunma ve Savaş Araştırmaları
Dergisi
The Journal of Defence and War
Studies

Mesut KARAKULAK

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat
Fakültesi, Tarih Bölümü, Ankara, Türkiye.

Ankara Hacı Bayram Veli University, Faculty of
Literature, Department of History, Ankara,
Türkiye.

Geliş Tarihi/Received 17.03.2025
Kabul Tarihi/Accepted 19.04.2025
Yayın Tarihi/Publication 18.06.2025
Date

Sorumlu Yazar/Corresponding

author:

Mesut KARAKULAK

E-mail:

mesut.karakulak@hotmail.com

Atıf/Citation: Karakulak, M. (2025).
Savaş, esaret ve kimlik: 93 Harbi'nde
bir Osmanlı subayının Rusya'daki
serencamı. *SAVSAD Savunma ve Savaş
Araştırmaları Dergisi*, 35(1), 157-173.

Content of this journal is licensed under a
Creative Commons Attribution-NonCommercial-
NoDerivatives 4.0 International License.

Araştırma Makalesi
Research Article

DOI: 10.54078/savsad.1659898

Savaş, Esaret ve Kimlik: 93 Harbi'nde Bir Osmanlı Subayının Rusya'daki Serencamı

War, Captivity, and Identity: The Fate of an Ottoman
Officer in Russia during the Russo-Ottoman War of 1877-
78

Öz

1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı (93 Harbi), Osmanlı Devleti'nin askerî ve siyasî tarihindeki en yıkıcı savaşlardan biri olmuş, devletin zayıflayan askerî yapısını ve lojistik eksikliklerini gözler önüne sermiştir. Osmanlı ordusunun yeterli malî ve teknik kaynaklardan yoksun olması, savaşın ağır bir mağlubiyetle sonuçlanmasına neden olmuştur. Osmanlı Devleti için bir ölüm kalım mücadelesi olan bu savaşta binlerce Osmanlı askerî cephede hayatını kaybederken, pek çoğu da Rusya'ya esir olarak götürülmüştür. Bu çalışma, esir düşen bir Osmanlı subayının Rusya'daki yaşam öyküsünü merkeze alarak, savaşın bireysel ve kimliksel sonuçlarına odaklanmaktadır. Esir düşmesinin ardından Rus aristokrat Apollon Nikolayeviç Volkov tarafından evlat edinilen Osmanlı subayı, Nikolay Apollonoviç Volkov kimliğiyle Rus toplumuna entegre olmuş ve Osmanlı geçmişini geride bırakmak zorunda kalmıştır. Ancak bu süreç, yalnızca bir coğrafi ve siyasî dönüşüm değil, aynı zamanda kimlik ve aidiyet açısından derin bir mücadeleyi de beraberinde getirmiştir. Makale, Osmanlı askerlerinin savaş sonrası yaşadığı bireysel trajedileri, zorunlu asimilasyon süreçlerini ve Osmanlı-Rus savaşlarının yalnızca devletler düzeyinde değil, bireylerin yaşamlarında da uzun vadeli etkiler bıraktığını ortaya koymaktadır. Esirlerin karşılaştıkları zorluklar, kimlik mücadelesi ve savaşın gölgesinde şekillenen bireysel tarih anlatıları, Osmanlı-Rus ilişkilerinin mikro düzeydeki yansımalarını anlamak açısından önemli bir örnek sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: 93 Harbi, Osmanlı Devleti, Rus Çarlığı, Nikolay Apollonoviç Volkov.

ABSTRACT

The Russo-Ottoman War of 1877-78 (93 war) was one of the most devastating conflicts in the military and political history of the Ottoman Empire, exposing the state's weakened military structure and logistical deficiencies. The lack of adequate financial and technical resources within the Ottoman army led to a crushing defeat. In this war, which was a struggle for survival for the Ottoman Empire, thousands of Ottoman soldiers perished on the battlefield, while many others were taken as prisoners to Russia. This study focuses on the life story of an Ottoman officer who was captured and subsequently integrated into Russian society, shedding light on the individual and identity-related consequences of the war. After being taken as a prisoner, the officer was adopted by the Russian aristocrat Apollon Nikolayevich Volkov and assumed the identity of Nikolay Apollonovich Volkov, forcing him to leave behind his Ottoman past. However, this process was not merely a geographical and political transformation but also an internal struggle involving deep questions of identity and belonging. The article highlights the individual tragedies experienced by Ottoman soldiers after the war, the processes of forced assimilation, and the long-term effects of the Russo-Ottoman wars not only on state policies but also on individual lives. The hardships faced by prisoners, their struggles for identity, and the personal narratives shaped in the shadow of war provide a significant example for understanding the micro-level reflections of Ottoman-Russian relations.

Keywords: The Russo-Ottoman War of 1877-78, The Ottoman Empire, The Russian Tsardom, Nikolay Apollonovich Volkov.

Giriş

Osmanlı-Rus diplomatik ilişkileri, 16. yüzyılın sonlarında başlamış ve büyük ölçüde kesintisiz devam eden savaşlar etrafında şekillenmiştir. Özellikle 19. yüzyıl, Osmanlı-Rus ilişkileri açısından bir dönüm noktası olmuştur. Rus yönetimi, Kırım Harbi sonrasında yürüttüğü çok yönlü diplomatik ve askerî stratejilerle nihai hedefine ulaşarak Osmanlı Devleti'ni uluslararası arenada yalnızlaştırmış ve savaş ilanı için meşru bir zemin hazırlamıştır. Nihayetinde Rus İmparatorluğu, Osmanlı topraklarındaki Ortodoks nüfusun ve Avrupa hukukunun savunuculuğunu üstlenme iddiasıyla 24 Nisan 1877'de Osmanlı Devleti'ne savaş ilan etmiştir. (Greene,1879, s.140); (Sedes,1935, C.II, s.172-173). 19. yüzyılın son Osmanlı-Rus karşılaşması, Tuna ve Doğu Anadolu cepheleri olmak üzere geniş bir coğrafyada meydana geldi. Klasik dönemde harp taktiği, askerî teknoloji ve lojistik bakımdan Avrupa güçlerine üstünlük kuran Osmanlı savaş makinesi, bilhassa 18. yüzyıldan itibaren "Askerî Reform"un dışında kalmış ve üstünlüğünü yitirmişti. 19. yüzyılda teknolojik ve taktik fark dramatik boyutlara ulaşmıştı. Osmanlı malî yapısının kronikleşen bozukluğu da bu gerilemeyi kalıcı hâle getirdi. Osmanlı Devleti'nin askerî yapısındaki gerileme

subay kadrosunda da kendini göstermiş, ordudaki nitelikli subay sayısı Avrupa ordularına nispetle oldukça düşük kalmıştır. Osmanlı askerî sistemindeki bu türden yapısal ve kritik noksanlıklar, 93 Harbî'nin müthiş bir felaketle sonuçlanmasında önemli rol oynamıştır. Cepheler arasındaki irtibatsızlık, iaşe ve teçhizat eksikliği harekâtın başarısız yönetilmesine sebebiyet verdi. Savaş boyunca Ruslara kıyasla daha üstün Karadeniz donanmasının son derece etkisiz kalması, Rusların savaş sahasında başarılı istihbarat faaliyetleri sayesinde üstün pozisyon almaları, Osmanlı ordusunu ağır bir mağlubiyetle karşı karşıya getirdi. Ancak şunu da belirtmek gerekir ki Osmanlı ordusu kıt imkânlarla rağmen savaşın başlangıç evresinde pek çok cephede başarılı bir şekilde mücadele etti. Özellikle tahkimatlar arkasında savunma savaşında Ruslara karşı üç kez üstünlük sağlanan Plevne cephesindeki destansı mücadele takdire şayandı (Hebert, 1895, s.125-135); (Golos, 1878, N. 33).¹ Elbette bu savunmada savaşan askerlerin, Sırp isyanını bastıran son derece yetenekli ve başarılı birliklerden mürekkep olduğu unutulmamalıdır. Yine Ahmet Muhtar Paşa'nın Kafkasya'da kendisinden güçlü Rus birliklerine karşı başarılar elde etmesi de dikkate değerdir. Ancak Osmanlı ordusu tükenmiş kaynaklarıyla sadece Ruslara karşı savaşmıyordu. Pek çok milletin askerî (Bulgar, Sırp, Kafkas Süvari Birlikleri, Karadağ, Fin Alayı) Osmanlı'ya karşı topyekûn hareket etmekteydi. Bunların yanı sıra iklim ve yaşam biçiminin etkisiyle genetik olarak soğuğa karşı dirençli Rus kuvvetlerinin, bu avantajı kullanarak kış harekâtında bulunmaları, ikmal ve takviyeyi iyi organize edemeyen Osmanlı ordusunun mağlup olmasının sebeplerinden biriydi (Hozier, 2001, s.715-728); (Greene, 1879). Neticede Osmanlı birliklerinin koordinasyon eksikliği, muhaberatın başarısızlığı ve istihbarat faaliyetlerindeki eksiklik, II. Abdülhamid ve Osmanlı komuta kademesinin askerî donanım ve savaş sanatındaki eksiklikleri ve birbirleri arasındaki güç mücadelesi savaşan orduların hemen hemen yarısının² Ruslara esir düşmesine sebep oldu. Öyle ki devlet, bu

¹ Plevne'deki direnişte yer alan Ferik Adil Paşa bir Rus gazetesine verdiği demeçte yaşadığı anları şöyle kaydetmekteydi: *Biz tam 12 yıldır savaşıyoruz dedi Ferik Adil Paşa. 'Bütün savaşlara katıldım, Arabistan'da, Suriye'de, Kırım'da ve Karadağ'da bulundum, ama Plevne'de 30 Ağustos günü kadar şiddetli bir topçu ateşi görmedim. Grivitsa'dan Vid Nehri'ne kadar olan hattı komuta ediyordum. Casuslar bize bir şeylerin hazırlandığını söyledi, ama ne olduğunu tam olarak söyleyemediler. Ben de askerlerin arasında, ön hatta çadırımı kurmuş, Rusları karşılamaya hazırdım; ama Rus komutanların bu kadar inatçı olacağını, itiraf edeyim, beklemiyordum! Askerlerimiz siperlerde oturuyorlardı ve Rus birliklerinin sütunlarına birbiri ardına ateş ediyorlardı; beyaz şapkaları ve beyaz pantolonları, bu sürekli gelen mermi yağmurunun etkisiyle yere seriliyordu. Görünüşe göre, bu onlara hiçbir şey yapmıyordu: Bir tabur saf dışı kalıyor, ardından alaylar geliyor, sonra tümenler ve derken Rus ordusunun karargâhı bile geliyor! Sevinmeye başlıyorsun; düşünüyorsun ki, işte, Tanrı'ya şükür, bu iş bitti, ama nereden çıktığı belli olmayan yeni birlikler geliyor! Ardından Skobelev'in siperlerimize sızdığı haberi geliyor — birliklerin bir kısmını Skobelev'e karşı savunmayı desteklemek için gönderiyorsun... Kısacası, size şunu söyleyeyim, böyle bir savaş daha önce hiç yaşamadım ve modern savaş tüfeklerindeki ilerlemelerin koca orduları gerçekten top yemi haline getireceğini düşünmemiştim (Golos, 1878).*

² Rus kaynakları Osmanlı Devleti'nin savaş meydanındaki aktif ordusunun yarısının esir düştüğünü iddia etse de Osmanlı kaynaklarına göre esir sayısı toplamda 66.519'dur. Bkz.: (Millî Savunma Bakanlığı Askerî Tarih Arşivi, 110-9-1-3/123-94, 9 Haziran 1294/21 Haziran 1878).

zamana kadar yapılan hiçbir savaşta bu kadar çok esir vermemiştir.³ İmparatorluğun ölüm kalım mücadelesi olan bu savaşta esir düşen Osmanlı askerleri Rusya'nın pek çok bölgesine dağıtıldı.⁴ Öyle ki savaş şartlarının ağır koşulları ve Rus yönetiminin ihmalkâr tutumları neticesinde esirlerin neredeyse yarısı hayatını kaybetti (RGVIA. – F. 400. Op. 3. – D. 2058. – L. 31).⁵ Rusya'da kalan esirler ise yüzyıllardır devam eden Osmanlı-Rus savaşlarının mikro bağlamda silik figürleri oldular. Bu çalışma 93 Harbi esnasında esir düşerek Rusya'da kalmayı tercih eden ve Türk-Rus ilişkilerinin kırılma noktalarında gölgede kalmış bir Osmanlı subayının esaret sürecini konu edinmektedir. İki imparatorluğun devasa mücadelesinde hayata tutunmaya çalışan bir Osmanlı'nın Rus toplumu içerisindeki yer edinme çabaları, Rus vatandaşı olmasına rağmen Türk kimliğini korumaya yönelik gayreti ve hem Osmanlı hem de Rus Çarlığı'nın son dönemlerini dolaylı olarak yansıtan hayat hikayesi çalışmanın ana problematığıdır.

93 Harbi'nde Esir Düşen Bir Türk Subayının Serencamı

1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'nın büyük anlatısı, imparatorlukların kaderini tayin eden siyasî ve askerî gelişmeler üzerine kuruludur. Ancak bu savaşın gölgesinde kalan bireyler, tarihsel gerçekliğin en silik figürleri arasına karışır. Esir düşen bir Osmanlı subayının, Nikolay Apollonoviç Volkov'a dönüşen hikâyesi de bu gölge oyunlarının içindedir. Devletlerin büyük kararları kadar, kişisel tercihlerin ve zorunlu yönelimlerin de şekillendirdiği bu hikâye, savaşın yalnızca meydanlarda değil, bireylerin zihinlerinde ve kimliklerinde de sürdüğünü gösterir. 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı, Osmanlı'nın son büyük savunmalarından biriydi. Bir nevi ölüm kalım mücadelesiydi. Haritalar yeniden çizildi, cepheler değişti, imparatorlukların kaderi yeniden şekillendi. Ancak savaşın sonuçlarını yalnızca diplomatik belgeler ya da askerî raporlar belirlemedi. Bu büyük çatışmanın en derin izleri, onun içinden geçen bireylerin hayatlarına kazındı. Tatyana'nın⁶ büyük dedesi de o bireylerden biriydi. 17-18 yaşlarında, Osmanlı'nın Batılı tarzda modern ordu kurma çabalarının bir parçası olarak Harbiye'de eğitim görüyordu. Muhtemelen 93 Harbi başladığında hâlâ bir Harbiye öğrencisiydi, belki de mezuniyetine aylar, hatta haftalar kalmıştı. Ama Osmanlı için zaman tükeniyordu. Kafkas Cephesi'nde çetin bir varoluş mücadelesi verilirken, genç öğrenciler de cepheye gönderildi. Savaşın kuralları acımasızdı. Osmanlı ordusu Rus ordusunun organize taarruzları karşısında hızla çözülürken, Tatyana'nın büyük dedesi kendini esirler arasında buldu. Üstelik yalnızca bir tutsak değildi; ağır yaralanmış, geride kalan Osmanlı birlikleri tarafından

³ Ayrıntılı bilgi için bkz.: (Greene, 1879); (Uyar, 2021, s. 15).

⁴ Türk esirleri Rusya'da sekiz askerî bölgeden müteakip 45 vilayetteki 280 yerleşim bölgesinde muhafaza edildi.

⁵ Rusya'da sevk sonra esirlerin ölüm oranları için bkz.: (Poznahirev, 2017, s. 228).

⁶ Prof.Dr. Tatyana Aranda Sergeevne, esir düşen Türk subayının aile bireylerindendir. Bu çalışmanın bazı anlatıları esir düşen Osmanlı subayının hatıralarından inşa edilmiştir.

savaş meydanında terk edilmişti. Asıl esaret, o an başlamıştı. Osmanlı ordusunda esir düşmek, yalnızca bir yenilgiyi değil, aynı zamanda bir kimlik kaybını da simgeliyordu. Birkaç gün önce Harbiye'nin koridorlarında yürüyen, Osmanlı üniforması taşıyan genç bir subay adayı, şimdi kim olduğunu dahi hatırlamayacak bir yolculuğa çıkıyordu. O artık ne Osmanlı topraklarına dönebilecek ne de eski hayatına kavuşabilecekti.⁷

Esirler, soğuk, açlık ve belirsizlik içinde Rusya içlerine doğru yola çıkarıldı. Ryazan'daki esir kampı, Osmanlı subayı için bir ölüm kalım meselesiydi (Poznahirev, 2017, s. 251-253). Esir kampındaki kötü koşullar, özellikle yaralıları için ölümcüldü.⁸ Ancak esir düşen Osmanlı subayı burada hayatını değiştirecek kişiyle tanıştı: bir Rus aristokrati ve toprak sahibi olan Apollon Nikolayeviç Volkov.⁹ Tamamen tesadüf eseri, Ryazan bölgesi vali yardımcısı Apollon Nikolayeviç Volkov, genç esirin satranç konusundaki olağanüstü yeteneğini fark etti ve onunla ilgilenmeye başladı. Ancak bu ilgi yalnızca entelektüel bir meraktan ibaret değildi; Volkov, savaşın acımasız gerçekleri içinde hayatta kalmaya çalışan bu Osmanlı subayının durumundan derinden etkilenmişti. Evli olmayan ve çocuğu bulunmayan Volkov, önce onu himayesine aldı, ardından resmî olarak evlat edindi. Böylece genç subay resmî olarak Rus vatandaşlığına geçti (GARO. F. 5. Op. 3. D. 2029. L.1). Osmanlı kimliğinin yerine, yavaş yavaş yeni bir Rus kimliği inşa edildi. Artık kendisini "Nikolay Apollonoviç Volkov" olarak tanıtıyordu

Genç subayın Osmanlı topraklarında bir ailesinin olmama ihtimali kuvvetliydi. Zira bu süreçte 1881 yılında Osmanlı subayı, Ryazan'daki İlyinskaya Kilisesi Başpiskoposu E. Kistov tarafından vaftiz edilerek Rus ismiyle "Nikolay" adını aldı ve Volkov

⁷ 1897 yılında Ryazanda yapılan nüfus sayımında ilk defa Rus kayıtların ismi geçen esir 36 yaşındaydı. Bkz.: (Dankovskiy, 1897, 2432).

⁸ (Revelski Listok 1878, 25 Yanvar) Esir kamplarındaki vaziyet Rus denetleme raporlarına şöyle yansımıştı; *Kurland, Vitebsk ve diğer bölgelerdeki esir kampları da incelenmiş şu sonuçlara ulaşılmıştır. Bu yerlerde toplam 327 kişi bulunduğu tespit edildi. Esirlerin 20'si subay, geri kalanlar ise er ve alt rütbeli askerlerdi. Polotsk'taki esirlerin bir kısmı Prusyalı subayların gözetiminde tutuluyordu. Yemekleri buharda pişirilmiş et ve sebzelerden oluşuyordu. Esirlerin yemeklerinden memnun oldukları rapor edildi. Ancak bazı şehirlerde esirlerin konaklama koşulları çok kötüydü. Yetkililer, savaş esirlerinin barınma ve yaşam şartlarını iyileştirmek için harekete geçmeye karar verdi. Esirler 2 gömlek ve 2 iç çamaşırı takımı giymekteydi. Çorap ve benzeri ek giysiler verilmemişti. 8 Şubat'ta yapılan ilk muayenede 22 hasta esir tespit edildi. Bunların çoğu akciğer hastalıklarından ve zatürreden muzdaripti. 15 kişilik özel bir tifo hastanesi kurulması planlandı. Son muayene sırasında: Toplam 19 hasta tespit edildi ve Bunlardan 6'sı tifo vakasıydı. Savaş esirlerinin durumuna ilişkin alınacak tedbirlerin değerlendirilmesi için yetkililere sunulmak üzere bu rapor hazırlanmıştır. bkz.: (RGVIA. F. 400. Op. 3. D. 2047. L. 47).*

⁹ Volkov ailesi, güçlü Rus soylularından olup, birden fazla kola ayrılmıştır. Esir Osmanlı subayının vaftiz babası olan Apollon Nikolayeviç Volkov (1819-1896), ailenin Moskova koluna mensuptu. Volkov ailesi, evlilikler yoluyla Obolensky, Golitsyn, Urusov gibi en yüksek dereceli prenslik aileleriyle yakın ilişkiler kurmuştu. Babası Nikolay Apollonoviç Volkov, Moskova Bölgesi Soylular Meclisi'nin (*dvoryanstvo*) resmi başkanıydı. Annesi ise Prenses Ekaterina Obolensky idi. Volkov'un doğup çocukluğunun ilk yıllarını geçirdiği aile evi, Moskova'da yer almakta olup günümüze kadar ayakta kalmıştır. Mimari bir anıt olarak devlet koruması altındadır. Günümüzde bu bina Dışişleri Bakanlığı'na aittir ve Yunanistan Büyükelçiliği tarafından kullanılmaktadır. Volkov ailesinin diplomatik geçmişi için bkz.: (GARF, 48 Op.1 D. 28, l. 244).

ailesinin bir üyesi haline geldi (GARO. F. 5. Op. 3. D. 2029. L.2-L, 4.). Artık kendisini Nikolay Apollonoviç Volkov¹⁰ olarak tanıtıyordu.¹¹ Osmanlı belgelerinden adını sildiren bu genç adam, artık Rusya'da Volkov ailesinin bir üyesi olarak yeni bir hayata başlamıştı. Ama onun geçmişi, arşiv kayıtları arasında kaybolsa da hafızalardaki izleri hiçbir zaman tam anlamıyla silinemeyecekti.

Görsel 1

(Esir) Nikolay Apollonoviç Volkov¹²

Genç Osmanlı subayını evlatlık alan Ryazan bölgesi vali yardımcısı, Rus aristokrasisinin bir mensubu, fakat sıradan bir bürokrat olmaktan çok uzak bir figürdü. Hatta Tolstoy'un meşhur romanı Savaş ve Barış da büyük oranda bu ailenin hikayesinden esinlenerek kaleme alınmıştı.¹³ Onun esirleri ziyaret etmesi yalnızca

¹⁰ Apollonoviç patronimi, "Apollon'un oğlu" anlamına gelmekte olup, Türkçedeki "-oğlu" ekiyle benzerlik göstermektedir.

¹¹ (GARO. F. 5. Op. 3. D. 2029. L.8). "Ben, aşağıda imzası bulunan kişi, 13 Kasım 1881 tarihli ve 4633 numaralı Ryazan Valiliği tarafından gönderilen, 4631 numaralı belgeyi aldığımı onaylarım ve imzamları tasdik ederim. Nikolay Apollonoviç Volkov."

¹² Tatyana Aranda'nın kişisel aile arşivinden. Fotoğrafın, Moskova seyahati sırasında çekildiği belli oluyor, çünkü arka tarafında şehrin merkezinde, Moskova Valisi'nin ikametgahına yakın bir yerde bulunan fotoğraf stüdyosunun adı yazıyor.

¹³ Maria Apollonovna Volkova (1756-1859), Moskova'daki Volkov ailesine mensuptu. Anne ve babası Apollon Andreeviç Volkov ve Margarita Aleksandrovna Koşeleva idi. "M.A. Volkova, doğma büyüme bir Moskovalı olup,

bir prosedür değil, bir alışkanlıktı. Hastaneleri denetler, raporların soğuk rakamlarının arkasındaki insanları görmeye çalışırdı. Ve bir gün, bir başka Osmanlı subayının hikâyesiyle karşılaştı. İvan Lazaroviç 20 yaşında, Erzurum vilayetinden gelen, Harbiye’de eğitim almış bir Osmanlı teğmeni. Ancak onun hikâyesi biraz farklıydı. Doğuştan Hristiyan’dı. Osmanlı ordusunun çeşitli etnik ve dini kimlikleri barındıran yapısının bir parçasıydı. Cepheye gönderildi, ama tıpkı Tatyana’nın büyük dedesi gibi, Rus ordusunun ellerine düştü. İki genç subay aynı hastane koğuşunda, aynı yazgıyı paylaşmış olmalıydılar. Belki de geceleri fısıltıyla birbirlerine ailelerinden bahsediyor, savaşın sonunun ne olacağı üzerine ihtimaller yürütüyorlardı. Fakat kader, bu yol arkadaşlığını uzun sürdürmeyecekti. İvan Lazaroviç, genç yaşta hayatını kaybetti. Muhtemelen yaralarından, belki de açlık ve hastalığın insan bedenini sessizce tüketişinden. Geride kalan Osmanlı subayı için ise yol hâlâ belirsizdi. Ailesinin Osmanlı topraklarında olup olmadığı bilinmiyordu, ancak kendi anlatımına göre birçok kardeşi vardı. Belki de bir yerlerde, onun öldüğünü sanan ya da hayatta olup olmadığını bilmeyen akrabaları hâlâ yaşıyordu. Ryazan’ın hastanesinde yolları kesişen bu iki genç subayın hikâyesi, savaşın yalnızca cepheelerde değil, hastane koğuşlarında, esir kamplarında ve kaderin belirsiz sokaklarında da sürdüğünü gösteriyordu. Biri unutulmuş bir mezara gömüldü, diğeri ise bir başka ismin gölgesinde yeniden doğacaktı.¹⁴

1897 yılı... Rus İmparatorluğu’nun tarihinde bir ilk yaşanıyor, geniş topraklarının dört bir yanında nüfus sayımı yapılıyordu. Kâğıtlara yazılan isimler, rakamlar, meslekler ve doğum yerleri, devletin büyük hafızasına işleniyordu. Ve o yıl, bir Osmanlı subayının adı da artık resmi olarak Rusya’nın kayıtlarına giriyordu: Nikolay

1812 yılında Fransızlar tarafından Moskova’nın yıkıma uğratılmasını Lanskaya’ya yazdığı mektuplarda betimlemiştir. Bu mektuplar, dönemin en değerli edebi anıtları arasındadır. 1812-1818 yılları arasındaki Moskova hayatının adeta gerçek bir anlatısıdır. Onun kardeşi Nikolay Apollonoviç, orduda görev yaparak Kont Sen-Pri’nin yaveri olarak hizmet etmiştir. Genç yaver, savaş meydanında komutanını taşıyarak kurtarmış ve bu kahramanlığı nedeniyle Georgiyevski Haçı ile ödüllendirilmiştir. “Kardeşim... başarısından tek kelime bile bahsetmiyor, 19 yaşındaki bir delikanlının böyle mütevazı olması gerçekten etkileyici.” (M.A. Volkova’nın Lanskaya’ya yazdığı mektuplardan). M. Gerşenzon, “Griboedov Moskova’sı” adlı kitabında şu tahminde bulunur: 13 Mayıs 1814 günü, akşam geç saatlerde, ailesini önceden uyardıktan, henüz Ruslar tarafından yeni ele geçirilen Paris’ten doğrudan evine dönen 19 yaşındaki Nikolay Volkov, M.A. Volkova’nın Lanskaya’ya yazdığı mektuplarda anlatılmıştır. Lev Tolstoy, “Savaş ve Barış” üzerinde çalışırken bu mektupları incelemiştir. Bu anlatımın, romanındaki Nikolay Rostov karakterinin eve dönüş sahnesine ilham verdiği şüphesizdir.bkz.: Gerşenzon M., *Griboedovskaya Moskva* Moskova 1914, s.41. Maria Apollonovna Volkova hiç evlenmemiş, hayatını yeğenlerini yetiştirmeye adanmıştır. İmparatoriçe Maria Fyodorovna’nın nedimesi olarak görev yapmış ve zekası İmparator I. Nikolay tarafından takdir edilerek sohbetleri büyük ilgi görmüştür. Ayrıca, Lev Tolstoy’un eşi olacak Sofya Andreevna Bers’in anne ve babası olan Andrey Yevstafiyeviç Bers ve Lyubov İshenyeva ile de dostane ilişkileri bulunmaktaydı. 13 Ekim 1863’te, A.Ye. Bers, “Savaş ve Barış” için malzeme arayışı içerisindeyken, Tolstoy’a şu bilgiyi iletir: “Perfilevler sana selam söylüyor. Nastasia Sergeyevna, M.A. Volkova’nın arkadaşı Lanskaya’nın kızıdır ve Volkova’nın ünlü mektuplarını saklamıştır) senin 1812 yılı savaş dönemine dair bir roman yazmayı düşündüğünü öğrenince, bana Maria Apollonovna Volkova’nın 1812-1813 yıllarında Lanskaya’ya yazdığı mektupları sana göndermemi önerdi.” Bkz.: (Rožanova, 2011, s.210) Tolstoy’a ilham veren mektuplar için bkz.:

https://runivers.ru/doc/d2.php?CENTER_ELEMENT_ID=148078&PORTAL_ID=7938&SECTION_ID=6741.

¹⁴ Ayrıntılı bilgi için bkz.: (Dobrolyubov, 1910).

Apollonoviç Volkov. Ama gerçekten kimdi o? Nüfus kayıtlarında 36 yaşında, evli ve üç çocuk babasıydı. Rus İmparatorluğu'nun bir vatandaşıydı. Üstelik toprak sahibi bir dvoryan, yani bir Rus soylusu olarak geçiyordu (Dankovski, 1897, 2432). Ancak bu, onun geçmişini tamamen geride bıraktığı anlamına gelmiyordu. Çünkü Nikolay Apollonoviç geçmişini sır gibi saklıyordu. İlginçtir ki, hiçbir Rus belgesinde onun eski ismi yer almıyordu. Osmanlı'daki adı, doğduğu yerin sokaklarında belki de hâlâ anılıyordu, ama Rus belgelerinde asla yazılmadı. Daha da şaşırtıcı olanı, ailesi bile onun gerçek adını hiçbir zaman öğrenemedi. Hangi ismi taşıdığını, o isimle kim olduğunu asla bilmediler. Ancak bazı izler, kayıtlardan silinse de tamamen kaybolmazdı. Erzurum vilayetine kayıtlı olduğu görülüyordu. İstanbul'daki askerî okuldan, (*Constantinople Corps de Cadets*) mezun olduğu da belgelerde yer alıyordu. En çarpıcı olan ise, anadilinin hâlâ Türkçe olarak kayıt altına alınmış olmasıydı. Kendini unutmaya çalışmıştı belki, ama belgeler onu hatırlıyordu. Bir Osmanlı askerî olarak başlayan hayatı, şimdi bir Rus soylusu olarak devam ediyordu. Rus belgeleri bile onu sadece "Nikolay Apollonoviç Volkov" olarak değil, aynı zamanda "*toprak sahibi*", "*eski Osmanlı subayı*" olarak kaydediyordu. Bazı savaşlar meydanlarda kazanılır, bazıları ise insanın içinde sürüp giderdi. O, adını kaybetmişti. Ama tarihi kayıtlar onun geçmişini saklıyordu (GARO. F. 5. Op. 4. D. 5498. L. 6).

Ailesine, eski soyadını ve Osmanlı'daki geçmişine dair bazı şeyler anlatmaya çalışmıştı. Ancak ölüm onu erken yakaladı; çocukları çok gençti, anlatılanlar eksik kaldı, hatıralar tamamlanamadı. Ama eksik olan her şeyin yerini, çocuklarının ona duyduğu büyük sevgi aldı. Onu, hafızalarındaki küçük anılarla yaşatmaya çalıştılar. 1915'ten itibaren oğlu ile yaptığı konuşmalarda Türkiye'ye dönme planlarından bahsediyordu. Belki yıllarca ertelediği bu düşünce, içten içe onun için bir kaçış değil, köklerine dönme çabasıydı. Eşi ve çocuklarını Osmanlı'daki ailesiyle tanıştırmayı, hatta belki de sonsuza dek Türkiye'ye yerleşmeyi hayal ediyordu. Ancak bu planlar hiçbir zaman gerçekleşmeyecekti. 1916 kışı, Rusya için yalnızca mevsimsel bir soğuk değil, toplumsal bir fırtınanın başlangıcıydı. Devrim hareketleri kıpırdanmaya başlamış, imparatorluğun temelleri sarsılıyordu. Ve 1917'de Bolşevik Devrimi patlak verdiğinde, sadece çarlık rejimi değil, Nikolay Apollonoviç'in hayalleri de yıkıldı. Bu yıkım, yalnızca politik değildi. Onun hastalıklarını tetikleyen, devrimin getirdiği belirsizlik ve kayıplardı. Her şeyi geride bırakıp döneceği ülke artık uzak, düşlediği hayat ulaşılamazdı. Tıpkı eski ismi gibi, eski vatani da geçmişin sessiz satırları arasına gömüldü. 1917 baharında, 57 yaşında hayata veda etti. Ama onun ölümü, sadece bir bedeni değil, bir kimliği ve bir dönüş umudunu da beraberinde götürdü.¹⁵

Nikolay Volkov için gerçek dönüşüm, yalnızca Osmanlı geçmişinden kopmasıyla değil, Rusya'da kendine ait bir hayat inşa etmesiyle tamamlandı. Elizaveta

¹⁵ Bu kısımda kullanılan bilgiler Apollon Nikolayeviç'in ailesinden Tatyana'nın kişisel arşivlerinden derlenmiştir.

Yermakova—henüz 15 yaşında bir genç kızdı. O kadar gençti ki, evlenebilmeleri için yetkililerden özel izin almaları gerekiyordu. Ryazan bölgesinin küçük kasabalarından Dankov’dan geliyordu. Babası Vasily İvanoviç Yermakov, kasabanın belediye başkanıydı. Halkı tarafından defalarca seçilmiş olması, onun yalnızca bir yönetici değil, şehrin refahı için çalışan bir isim olduğunu gösteriyordu. Ancak Yermakov aristokrat değildi. Büyük bir malikânesi ya da soyluluk unvanı yoktu. O, bir tüccardı. Kolonyal ürünler ve Almanya’dan ithal edilen Rhein şaraplarını satan bir dükkân sahibiydi. Bu tür mallar Rus soyluları arasında büyük ilgi görüyordu, ancak Yermakov’un adı yalnızca ticaretle değil, halkı için yaptığı iyiliklerle de anılıyordu. Dönemin “aydın tüccar” anlayışının en parlak örneklerinden biriydi. Gelirinin önemli bir kısmını eğitim ve sosyal projelere harcıyor, kasabasını dönüştürüyordu.

Yermakov, yalnızca yönetici kimliğiyle değil, tarih bilgisi ve akademik merakıyla da öne çıkıyordu. Eski manastır kaynaklarını titizlikle inceleyerek, kasabanın tarihi üzerine iki eser kaleme almıştı. Bunlardan birini Kont Lev Tolstoy’a ithaf etmesi, onun Tolstoy ile kişisel bir tanışıklığı olduğuna işaret ediyordu. Kalem yalnızca kitaplarla sınırlı kalmamış, gazetelere çok sayıda makale yazmış, Ryazan İstatistik Komitesi’nde aktif bir üye olarak çalışmıştı. Bu komitenin başkanı ise Apollon Nikolayeviç Volkov’dur. İki adam, biri tüccar ve entelektüel, diğeri bir Rus devlet adamı olarak, farklı dünyalardan gelmelerine rağmen aynı tarih bilincini ve toplumsal dönüşüm idealini paylaşıyorlardı. Yermakov’un çalışmaları, yalnızca kasabasında değil, başkent St. Petersburg’a kadar yankılandı. 1861 yılında, onun hayatını ve ülkeye yaptığı katkıları anlatan bir kitap yayımlandı. O, örnek bir figür olarak gösteriliyordu. Yıllar sonra, 2015’te kasaba halkı onun adını yaşatmak için şehir merkezine heykelini dikti. Esir düşerek Rus dünyasına karışan esir Osmanlı subayı, işte böylesine köklü bir aileye adım atmıştı.

Görsel 2

Nikolay Apollonoviç Volkov ve eşi Elizaveta (kızlık soyadı Yermakova).¹⁶

Elizaveta Yermakova, yalnızca Ryazan bölgesindeki güçlü bir ailenin kızı değildi. O, ünlü Sibirya fatihi Yermak'ın¹⁷ soyundan geliyordu. Evliliği, yalnızca bir kadının kaderini değil, Osmanlı ve Rus dünyalarının iç içe geçişini de simgeliyordu. Evlilikleri başta genç kadında bazı endişelere neden olmuş olsa da zamanla derin bir aşka dönüştü. On çocukları oldu, ancak yalnızca beşi uzun yaşama şansına erişebildi. Nikolay Volkov, Dankov kasabasında önemli bir figür haline geldi. Belediye meclisinde görev aldı, yerel idareye katkılarda bulundu ve geniş bir çiftliğin sahibi oldu. Geçimini elma bahçelerini kiraya vererek sağladı ve ailesine refah içinde bir yaşam sundu. Tüm çocuklarına çok iyi bir eğitim sağladı.

1917'deki Şubat Devrimi, onun için sonun başlangıcı oldu. Çarlık rejiminin çökmesiyle birlikte, Volkov ailesi de sarsıldı. Bolşevik Devrimi'nden sonra hükümet yetkilileri eve gelip tüm mal varlıklarını kamulaştırmak istediğinde, aileyi yıkıma götüren trajik bir olay yaşandı. Evi ve mal varlıklarını el koymaya gelen Bolşevik yetkililer, ailede en çok Türklere benzeyen kızı olan Sofia'yı gördüğünde, onun güzelliğinden ve zekâsından etkilenmişti. Anında annesine dönerek şu teklifte

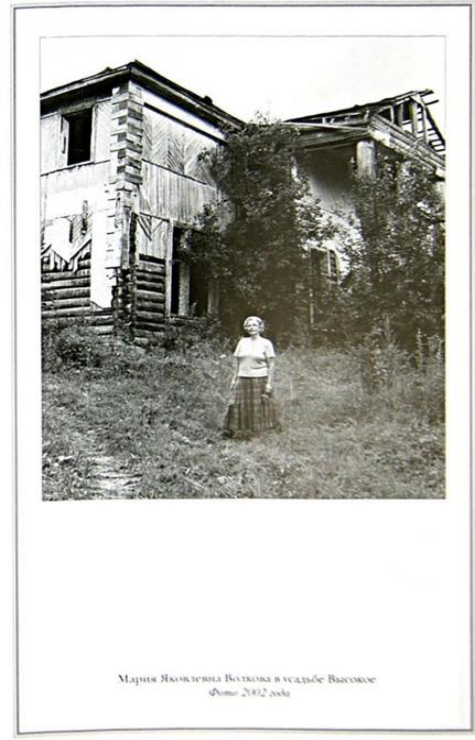
¹⁶ Bu kısımda kullanılan bilgiler Apollon Nikolayeviç'in ailesinden Tatinan'ın kişisel arşivlerinden derlenmiştir.

¹⁷ Ünlü Rus kahramanı Yermak Timofeyeviç, 16. yüzyılın sonlarında Rusların Sibirya topraklarını ele geçirmesinde önemli bir rol oynadı. Bkz.: (Karakulak, 2019, ss. 273-296).

bulundu: “Bana kızını ver, o zaman kimse aileye dokunmaz. Sana bunun sözünü veriyorum.” Volkov ailesi için bu, hayatta kalma şansı gibi görünse de bir fedakârlık anıydı. Bir Osmanlı kadınının gururuyla hiç tereddüt etmeden yanıt verdi: “Kızlarım satılık değil.” Ve işte o an, her şeyin kaybedildiği andı. Devrimin kaosu içinde hastalığı ilerleyen Nikolay, aynı yılın baharında hayata veda etti. Malikanesi devrimciler tarafından yağmalandı, tamamen tahrip edildi ve yetim kalan ailesi sokağa atıldı. Üstelik, yanlarına sadece üzerlerinde taşıdıkları eşyaları almalarına izin verildi.

Görsel 3

Volkov ailesine ait Moskova'daki malikane

МОСКОВСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
www.sibbo.kim.ru

Tüm bu felaketlere rağmen, ailesinin elinde kalan en büyük hazine, onlara verilen ailevi değerler ve öğretilerdi. Dul kalan eşi, zaten daha önce çocuklarının kaybetmenin acısını yaşamıştı. Şimdi de eşini kaybetmişti çocuklarıyla birlikte tam anlamıyla sokakta kalmıştı. Ailenin tek oğlu, hasta annesi ve kız kardeşlerinin sorumluluğunu üstlendiğinde yalnızca 12 yaşındaydı.

Ancak babası tarafından ailenin erkeği olarak yetiştirilmişti ve bu rolünü büyük bir onur ve vakar içinde üstlendi. Uzun yıllar evde hizmet etmiş olan dadıları, henüz tamamlanmamış küçük evine onları kabul ederek bir süreliğine sığınak sağladı. Ancak, ev hâlâ inşa halinde olduğu için aile soğuk, açlık ve rutubet içinde yaşamak zorunda kaldı. Ailenin en büyük kız kardeşi, öğretmen olarak çalışarak ailesine elinden geldiğince destek oldu. Ancak, iç savaş yıllarında ortaya çıkan salgın hastalıklar onu genç yaşta hayattan kopardı. Ailede tifüs salgınının ikinci kurbanı, ailenin annesi oldu. Artık küçük kardeşler tamamen yetim kalmıştı. Ancak sahipsiz değillerdi. Aile içinde küçüklerin her zaman korunması gerektiği öğretilmişti. Yetimhanelere gönderilme fikri, ablalarının aklının ucundan bile geçmedi. Her büyük kız kardeş, küçük kardeşlerinden birini yanına alarak ona annelik yapmaya çalıştı. Kendileri daha çok genç olmalarına rağmen, küçük kardeşlerinin annesiz büyümemesi için ellerinden geleni yaptılar.¹⁸

Nikolay Volkov'un torunları, yıllar boyunca onun Osmanlı kimliğini ve asıl adını öğrenmeye çalıştı. Resmi kayıtlara göre, İstanbul Harp Okulu mezunuydu ve 1877'de rütbeli Osmanlı ordusuna katılmıştı. Ancak esir düşmesinin ardından Osmanlı belgelerinde adı silinmiş, Rusya'da ise yeni bir isimle anılmaya başlanmıştı. Bugün, torunları onun Osmanlı kimliğini geri kazanmak ve kaybolan geçmişini yeniden inşa etmek için çalışıyor. 1897 Rusya nüfus sayımında onun hâlâ Türkçe konuştuğu, doğum yerinin Osmanlı toprakları olarak geçtiği kayıt altına alınmış durumda. Ancak asıl adı ve kökenleri, Osmanlı arşivlerindeki sessiz sayfalarda saklı.¹⁹

Sonuç

1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı, yalnızca iki imparatorluğun askerî ve siyasî kaderini belirleyen bir savaş olmanın ötesinde, bireylerin hayatlarını ve kimliklerini de derinden etkileyen bir süreç olmuştur. Osmanlı Devleti'nin askerî, malî ve lojistik yapısındaki zafiyetlerin yanı sıra, savaş alanındaki koordinasyon eksiklikleri ve istihbarat yetersizliği, Osmanlı ordusunun ağır bir yenilgi almasına neden olmuştur. Osmanlı askerlerinin büyük bir kısmı cephede hayatını kaybederken, hayatta kalanların önemli bir bölümü esir olarak Rusya'ya götürülmüştür. Bu çalışma, esaretin yalnızca fiziksel bir tutsaklık değil, aynı zamanda kimlik ve aidiyet açısından da bir dönüşüm süreci olduğunu göstermektedir. Esir düşen Osmanlı subaylarından biri olan ve sonrasında Nikolay Apollonoviç Volkov kimliğiyle Rus toplumuna entegre edilen subayın hikâyesi, savaşın bireysel boyutunu yansıtmaları açısından oldukça çarpıcıdır. Osmanlı ordusunun modernleşme çabalarına rağmen, askerî ve idari yapıda yaşanan aksaklıklar nedeniyle genç Osmanlı subayları, imparatorluğun

¹⁸ Bu kısımda kullanılan bilgiler Apollon Nikolayeviç'in ailesinden Tatyana'nın kişisel arşivlerinden derlenmiştir.

¹⁹ Bu kısımda kullanılan bilgiler Apollon Nikolayeviç'in ailesinden Tatyana'nın kişisel arşivlerinden derlenmiştir.

varoluş mücadelesinde çoğu kez kendi kaderlerini belirleyememişlerdir. Volkov'un hikâyesi, savaşın yalnızca bir cephe meselesi olmadığını, aynı zamanda bireysel tercihlerin ve zorunlulukların şekillendirdiği bir kimlik mücadelesi olduğunu ortaya koymaktadır. Rusya'da yeni bir hayat kuran ancak geçmişini hiçbir zaman tam anlamıyla silemeyen Volkov, Osmanlı-Rus savaşlarının mikro ölçekteki bir yansıması olarak değerlendirilebilir. Bu bağlamda, 93 Harbi gibi büyük savaşlar, yalnızca devletlerin siyasî ve askerî stratejilerini değil, bireylerin yaşam öykülerini ve kimlik dönüşümlerini de şekillendirmiştir. Esir düşen Osmanlı askerlerinin Rusya'da karşılaştıkları zorluklar, toplumsal entegrasyon süreçleri ve kimlik değişimleri, savaşın uzun vadeli etkilerini anlamak açısından önemlidir. Volkov'un hikâyesi, savaşların yalnızca meydanlarda kazanılmadığını veya kaybedilmediğini, aynı zamanda bireylerin benliklerinde ve yaşamlarında da sürdüğünü açıkça ortaya koymaktadır. Bu çalışma, Osmanlı-Rus savaşları bağlamında bireysel tarihlerin ve mikro anlatıların önemini vurgulayarak, tarih yazımında büyük anlatıların gölgesinde kalan bireysel öykülere dikkat çekmektedir.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Çıkar Çatışması: Yazar, çıkar çatışması olmadığını beyan etmiştir.

Finansal Destek: Yazar, bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Conflict of Interest: The author has no conflicts of interest to declare.

Financial Disclosure: The author declared that this study has received no financial support.

Kaynakça

Dankovskiy uezd Pervaya vseobşaya perepis` naseleniya Rossiyskoy imperii 1897 goda, Ryazanskayaguberniya, stranitsa 2432.
https://arc.familyspace.ru/archive/Pervaya_vseobschaya_perepis_naseleniya_rossiyskoy_imperii_1897_goda_ryazanskaya_guberniya_dankovskiy_uezd_243/p2432.

Dobrolyubov, I. V. (1910). *Bibliographical dictionary: Writers, scientists and artists of the ryazan (mainly). Region Ryazan.* Ryazan Provincial Printing House.

Golos. (1878). 33(2) (14) (Fevr).

Greene, F. V. (1879). *Report on the Russian army and its campaign in Turkey in 1877-1878.*

Greene, F. V. (2018). *93 Harbi, tüm cepheleriyle 1877-1878 Osmanlı-Rus savaşı.* (S. Şenol, M. Şeviker, Çev.). İz Yayıncılık.

Herbert, W. V. (1895). *The defence of Plevna 1877.*

Hozier, H. M. (2001). *The Russo-Turkish war: Including an account of the rise and decline of the Ottoman power, and the history of the eastern question.*

Karakulak, M. (2019). Haydut ve devlet: Yermak'ın Batı Sibirya seferi. *Çanakkale Türk Yıllığı*, (27), 273-296.

Milli Savunma Bakanlığı Askerî Tarih Arşivi. (ATESE). 110-9-1-3/123-94, 9 Haziran 1294/21 Haziran 1878.

Poznahirev, V. V. (2017). *Ottomanskije voennoplennije v rossii v period Russko-Turetskoy vojny 1877-1878 gg.*

Revelski Listok 1878, 25 Yanvar.

Rusya Devlet Askerî Tarihi Arşivi. (RGVİA). F. 400. Op. 3. – D. 2058. – L. 31

Rusya Devlet Askerî Tarihi Arşivi. (RGVİA). F. 400. Op. 3. D. 2047. L. 47.

Rusya Federasyonu Devlet Arşivi. (GARF). 48 Op.1 D. 28, l. 244

Rusya Ryazan Bölgesi Devlet Arşivi. (GARO). F. 5. Op. 3. D. 2029, L.1-2

Rusya Ryazan Bölgesi Devlet Arşivi. (GARO). F. 5. Op. 3. D. 2029, L.1-2

Rusya Ryazan Bölgesi Devlet Arşivi. (GARO). F. 5. Op. 3. D. 2029, L.3-4

Rusya Ryazan Bölgesi Devlet Arşivi. (GARO). F. 5. Op. 3. D. 2029, L.5-8

Rusya Ryazan Bölgesi Devlet Arşivi. (GARO). F. 5. Op. 4. D. 5498, L.6

Sedes, H. (1935). *1877-1878 Osmanlı-Rus ve Romen savaşı*, (C. II). Askerî Matbaa.

Uyar, M. (2021). Bir yenilginin askerî hikâyesi: 1877-1878 Osmanlı Rus savaşının Osmanlı cephesi. *Harp Tarihi Dergisi*, 4, Aralık, 1-37.

Extended Summary

The Russo-Ottoman War of 1877-78 (93 War) was a pivotal conflict that significantly shaped the military, political, and social structures of both the Ottoman Empire and the Russian Empire. Marked by large-scale battles across multiple fronts, including the Balkans and the Caucasus, this war not only redefined territorial borders but also had profound implications on the lives of individuals who were caught in the turbulence of war. Among these individuals were thousands of Ottoman soldiers who were captured and transported to various regions within Russia, where they faced severe hardships, forced assimilation, and identity struggles. This study explores the captivity and transformation of an Ottoman officer who, after being taken prisoner, was adopted by a Russian aristocrat, Apollon Nikolayevich Volkov, and subsequently became known as Nikolay Apollonovich Volkov. His journey from an Ottoman military officer to a Russian nobleman illustrates the broader themes of war, captivity, identity transformation, and survival. While political and military historiography of the Russo-Ottoman War primarily focuses on strategic maneuvers and diplomatic consequences, this study shifts the focus to the microhistorical level, emphasizing the personal narratives that remain in the shadow of grand historical events. The Ottoman army, despite its early successes in defensive battles such as the heroic resistance at Plevna, ultimately suffered a crushing defeat due to logistical shortcomings, inadequate military reforms, and the superior intelligence and organizational capabilities of the Russian forces. The Ottoman Empire's inability to modernize its military infrastructure, coupled with its economic instability, left its forces at a significant disadvantage. As a result, thousands of Ottoman soldiers were either killed in battle or taken as prisoners, many of whom perished in captivity due to the harsh conditions in Russian POW camps. The case of Nikolay Apollonovich Volkov serves as an example of how war reshapes personal identities. His transformation from an Ottoman officer to a Russian nobleman was not merely a matter of survival but also a testament to the fluidity of identity under extreme circumstances. The adoption and subsequent assimilation into Russian aristocracy highlight how social structures within the Russian Empire absorbed foreign elements, particularly those captured in war. However, despite officially assuming a new identity, traces of his Ottoman past remained, as evidenced in archival records that still documented his native language as Turkish. Furthermore, this study examines how prisoners of war, particularly those who remained in Russia, became silent figures in the broader history of Ottoman-Russian relations. Their experiences—ranging from survival in harsh conditions to integration into Russian society—demonstrate the complex human dimensions of war beyond battlefield encounters. By analyzing archival sources, memoirs, and official Russian records, this research provides insight into how individual agency operates in wartime captivity and assimilation processes. In

conclusion, the case of Nikolay Apollonovich Volkov exemplifies the profound and often overlooked impact of war on personal identities. The 93 War was not only a struggle for territorial dominance between two empires but also a crucible in which individuals were forced to redefine their sense of self. While state narratives focus on treaties, battles, and diplomatic outcomes, individual stories such as this one reveal the deeply personal consequences of war. The study underscores the importance of microhistory in understanding the broader historical transformations of the late 19th century and contributes to the growing body of research on identity shifts in times of war.